

EEN GEVREESDE VOLKSTELLING

'In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven.'
Lucas 2:1

De evangelist Lucas schrijft dat keizer Augustus opdracht geeft voor het uitvoeren van een volkstelling. Vanwege deze registratie reizen Jozef en Maria van Nazareth in Galilea naar Bethlehem in Judea.

Wat moeten we ons bij een Romeinse volkstelling voorstellen? Allereerst: het gaat het niet om zomaar om een overheidsmaatregel. Veel mensen ervaren deze volkstelling als een bedreiging. Voor de huis-aan-huistelling begint, waarschuwt de overheid alle personen die om welke redenen dan ook niet in het district zijn waar zij thuishoren. Zij moeten binnen dertig dagen terugkeren naar hun eigen adres, zodat zij de formaliteiten voor de registratie in orde kunnen maken. Iedereen die daarna zonder een vergunning elders wordt aangetroffen, wacht een zware straf.

Als de volkstelling daadwerkelijk begint, verschijnen overal belastingambtenaren. Er doen zich vreselijke taferelen voor die lijken op een inval door een vijandelijke macht. Akkers worden meter voor meter opgemeten en alle wijnstokken en vruchtbomen geteld. Ieder soort dier wordt geregistreerd en de namen van mensen nauwkeurig genoteerd. In de steden wordt de bevolking van stad en land samengebracht. De markten zijn volgepropt met groepen families en iedereen is er aanwezig met zijn kinderen en zijn slaven. Overal is het gehuil te horen van mensen die onder foltering en stokslagen verhoord worden. Men speelt zonen uit tegen hun vaders en de trouwste slaven tegen hun meesters. Ook moeten vrouwen tegen hun mannen getuigen. Als dat allemaal geen resultaat heeft, volgt foltering, waardoor mensen uitspraken tegen zichzelf doen. Vanwege de pijn schrijven mensen allerlei dingen op die ze helemaal niet bezitten. Ouderdom of ziekte vormen geen excuus en ook zieken en gehandicapten worden voorgeleid. Van iedereen wordt de leeftijd geschat en daarbij krijgen kleine kinderen er jaren bij en ouderen jaren minder. Overal heerst een droeve en treurige stemming.

Door de telling komt de keizer dus niet alleen te weten wie zijn onderdanen zijn, maar ook wat zij bezitten en hoeveel belasting hij kan innen. Deze inkomsten dienen voor de financiering van het Romeinse bestuur en het leger en bovendien komen belastinginners, prefecten en vele andere Romeinen tot grote rijkdom. Ook besteedt men het geld aan brood en spelen voor het Romeinse volk. Veel Joodse inwoners ervaren de volkstelling als een onverdraaglijke inbreuk op hun individuele vrijheid, maar net als andere onderworpen volkeren moeten zij zich toch schikken in hun lot.

Piet van der Schoof

KRI/PvdS